

Likvidacija društva Učiteljski konvikt in ustanovitev zadruga Učiteljski dom v Ljubljani.

+ **SKUPNO ZBOROVANJE** učiteljskih društev Ljubljana, Ljubljanska okolica, Litija, Logatec, Kamnik, Kranj, Radovljica dne 5. maja 1928 — ki se ga je udeležilo nad 600 članov — je vodil tov. Petrovec. Pred prehodom k dnevnemu redu čestita tov. poverjeniku k imenovanju za oblastnega šolskega nadzornika.

I. Tov. Ribičič poda v svojem referatu »o naših gospodarskih nalogah in ustanovah« zgodovino našega delovanja na izvenšolskem torišču, pri čemur smo popolnoma pozabili na sebe in naše gospodarske institucije. (Poročilo se objavi posebej).

II. Tov. Jos. Lapajne drastično osveži dolgotrajno borbo učiteljskega društva za bridki košček kruha, ki mu ga ob sleherni priliki skušajo primerno zmanjšati in zagreniti. Kako živi »učiteljske« naj svedoči sledeča — preživela statistika.

Leta 1899. plača 66 K za lastno uporabo, 1. 1902. plača 80 K za lastno uporabo, 1. 1914. plača 120 K, za šolanje 1 otroka 30 K, za družino 4 oseb ostalo 90 K = $\frac{3}{4}$ plače, 1. 1917. plača 154 K, za šolanje 1 otroka 50 K, za družino 4 oseb 104 K = $\frac{2}{3}$ plače, 1. 1919. plača 3920 K, za šolanje 2 otroka 2000 K, za družino 3 oseb ostalo 1920 K = $\frac{1}{2}$ plače, 1. 1923. plača 2500 Din, za šolanje 3 otroka 2100 Din, za družino 2 oseb 400 Din = $\frac{1}{3}$ plače, 1. 1926. plača 2700 Din, za šolanje 3 otroka 2700 Din, za družino 2 oseb 0 = 0.

Zadolgitev je neizbežna.

Uporaba začetne plače:

Od 66 K za hrano 30 K, stan 10 K, obleka 10 K, organizacija 10 K, ostalo 6 K = $\frac{1}{10}$ plače, od 1200 Din za hrano v mestu 405 Din, stan. 300 Din, obleka 200 Din, organizacija 17 Din, ostalo 378 Din = $\frac{1}{4}$ plače, od 1200 Din za hrano na deželi 600 Din, stan. 70 Din, obleka 200 Din, organizacija 100 Din, ostalo 230 Din = $\frac{1}{4}$ plače.

Da se odpomore bedi učit. družin, je nujno potrebno, da oživimo namene Učiteljskega konvikta, ki naj se pretvori na združni podlagi v Učiteljski dom, v katerem naj bi bilo zatočišče (prenočevalnica) vsega učiteljskega.

Tov. Malenškova burno pozdravljena ogreva samice tovarišice, naj z vsemi silami podpro prizadevanje odbora Učit. doma.

Tov. Lovše izjavi med viharjem aplavzom, da s ploskanjem se nismo doslegli namena, s podpisom pristopnic je šele dokazano, da smo doumeli smotre. (Podpisalo se je takoj nad 200 pristopnic).

Na Brezovarjevo (St. Rupert) priporočilo izjavi Konviktov predsednik, da je še upravni odbor sklenil, upoštevati na račun deležev vsa večja vplačila iz za zadnjih let. Treba se le prijaviti odboru.

Ko se zbor izjavi za ustanovitev zadruga Učiteljski dom, predlaga tov. Hreščak, naj bi se o notranji ureditvi in o pravih razpravljalo v kroških, tov. Legat poda svoje negativno mišljenje, tov. Mrovlje ga zavrne, tov. Stravs predlaga, naj bo vse članstvo UJU moralno obvezano, da pristopi k zadrugi (to so že sklenili kranjsko, logaško in kamniško učiteljsko društvo), pov. Skulj ne ve, kaj bi z obveznostjo, če stoji vsa organizacija za nami. Debatna naj se vnese in razpravlja v kroških, končnoveljavno pa naj odloča delegacija. Učiteljski dom je potreben vsem.

Med obravnavo pravil, ki jih je čital Konviktov tajnik tov. Arrigler, se je določilo, naj znašajo deleži 100 Din, garancija je enkratna. Pravila se registrirajo in dajo v razpravo krožkom, da se na prihodnjem običnem zboru po predlogih eventualno preuredi.

Volitev. Na Stravsov predlog se izvoli za načelnika tov. Josip Lapajne iz Cerkelj, za podnačelnika Karol Stravs iz Logatec, v odbor tov. Mica Malenškova iz Predoselj, Anton Arrigler iz Trzina, Vekoslav Mlekuž

in Josip Kobal iz Ljubljane. Namestnika: tov. Angela Hafnerjeva iz Šmartna, Franc Mrcina iz Grahovega. Nadzorstvo: tov. Zagar Stanko iz Dobrave, Pelko Matija iz Zagarja, Macarol Josip iz Šmartna.

Načelnik Jos. Lapajne pozove vse članstvo k neumornemu delu. Predvsem so šolske igre najcenejši in najboljši vir dohodkov, vsak član naj izposluje, da društvo, v katerem deluje (izvenšolsko), vsaj enkratni čisti dohodek katerekoli prireditve odstopi v njegovo priznanje Učit. domu, iskreno pozdravlja predlog tov. Hreščaka, da naj se obvezno pobira letno 1 Din od vsakega učenca, sodne in izvenšolske poravnave se bodo najlepše obrestovale v Učit. domu, gospodarska akcija naj bo stalno uvaževana, ker nikomur ne povzroča nikakih gmotnih bremen.

Končno se izda odboru pooblastilo, da sme kupiti primerno poslopje oziroma stavbišče (sicer bomo potisnjeni na periferijo).

III. Tov. Mencin poroča v lepo zasnovanem govoru o osnutku novega šolskega zakona in o ogozdenju naših teženj po osemletni šolski obveznosti. Resolucije so bile že objavljene.

IV. Tov. St. Zagar poda nekaj pojasnil in navodil glede reforme šolskega pouka z ozirom na delovno šolo, in sicer po njegovi lastni praksi, študijah in opazovanjih na študijskem potovanju po Nemčiji.

Iz razgovora o »poizkusnih razredih« se je konstatiralo, da je na tozadevni predlog Kranjskega učit. društva prosvetno ministrstvo zahtevalo temeljitejšo objasnitve, da se izda enoten nalog oziroma naredbo za vso Slovenijo. Zadevo razpravljajo priznani veščaki.

V. Tov. Rupnikova stavi predlog, naj se izdajo taki zvezki, ki bi imeli poleg glavne črte drugo tanjšo za mejo med zgornjimi in spodnjimi dolžnostmi. Oddano UJU.

Krasno uspela socialna manifestacija je dosegla svoj namen. Obudila je v pretežni večini članstva smisel za materialno osamosvojitve, zanečala čut organizacijskih dolžnosti posameznega člana napram celokupnemu članstvu in podala zborovalcem navodil, ki naj z njimi pohiše v najskrajnejšo slovensko vas, kjer bi bilo trpinja potolažiti ali ogreti, da uvidi potrebo Učiteljskega doma.

Damam z dežele je posebno priporočljivo **trajno kodranje in vodna ondulacija**. Separirani oddelek za **specialno barvanje las v vseh niansah**, kakor tudi za izvrševanje vseh lasnih del se priporoča.

M. Podkrajšek frizer za dame in gospode, Ljubljana Sv. Petra cesta 12.

Foto-aparate kupite najboljšo pri Fr. P. Zajec, optik Ljubljana, Stari trg 9.

Modne pletenine Moderni kostumi in kompleti po meri iz kabsa volne.

MODNA TRGOVINA IN STROJNO PLETILSTVO FR. M. ROZMAN, Ljubljana, Židovska ul. 7.

Sveže, najfinejši norveško ribje olje iz lekarne dr. G. Piccoli-ja v Ljubljani se priporoča bledim, slabotnim osebam.

Naročila točno po povzetju.

Največja izbira krasnih bluz in otroških oblek KRIŠTOFIČ - BUČAR, LJUBLJANA, Stari trg.

Splošne vesti.

Zakon o tisku: Člen 26. Urednik novin ali periodičnega spisa mora sprejeti in natisniti v novinah ali spisu vsak popravek o činjenicah, priobčenih v njegovem listu, ki mu ga pošlje oblastvo. Prav tako mora natisniti popravek privatne ali pravne osebe, katere ime je v zvezi z njenim delovanjem ali življenjem omenjeno v novinah ali spisu, ki jim je on urednik, bodisi da se označuje natisnjene činjenice, navedene v popravku, za neresnične, bodisi da se navajajo v njem činjenice, s katerimi se izpodbijajo natisnjene činjenice. — Kdor pošlje popravek, mora točno navesti besedilo, ki ga popravlja, stran in stolpec kakor tudi številko novin, v kateri se je besedilo natisnilo. Popravek se pošlje uredniku po pošti na povratni receptis ali pa po pristojnem sodišču prve stopnje. Sodišče mora poslati uredniku popravek še istega dne.

Člen 27. Popravek se mora natisniti v prvi ali drugi prihodnji številki najkasneje v dveh dneh, ko ga urednik prejme, brez vsakih dostavkov, zgolj v besedilu in pod istim naslovom, brez izprememb ali vstavkov. — Popravek se mora natisniti v onem delu novin, v katerem je bilo besedilo, na katero se nanaša, in s takimi črkami, kakršne so v besedilu, ki se popravlja. Popravek se ne sme prekiniti, če besedilo, na katero se nanaša, ni bilo prekinjeno. — Popravek se natisne brezplačno.

Člen 29. Urednik, ki brez razloga neče sprejeti popravka, pisanega na zakonu, ali ki v roku, katerega predpisuje ta zakon, ne uvrsti popravka, se kaznuje v denarju do 10.000 dinarjev.

— **Kam plovemo?** Razpis P. br. 2998 z dne 16. aprila 1928 Po uredbi o krajevnih in oblastnih šolskih odborih se je zlasti ojačil vpliv samoupravnih činiteljev v teh odborih. Šolski upravitelji imajo kot tajnik odbora večkrat prav težavno nalogo. Opazil sem, da nekateri upravitelji tej nalogi niso kos in hočejo z oblastnim nastopom nekako uveljaviti svojo absolutno moč v šolskem odboru, kjer se pa mora vsaka zadeva kolegijsko obravnavati. Take upravitelje je treba poučiti o njihovi vlogi v krajevnih šolskih odborih. Če pa pouku niso dostopni in pride do težkih sporov med upravitelji in krajevnimi šolskimi odbori, je treba predlagati odstavitev nesposobnih upraviteljev in postavitev na njih mesto takih učiteljev, ki znajo na takten način varovati interese šolstva. — »Ministrstvo prosvete je doznalo, da se v večjih šolskih zgradbah nahajajo poleg šolskih prostorov in stanovanj tudi še posamezni lokali, ki se trajno uporabljajo za izvenšolske namene, če tudi bi v dotičnem kraju bilo potrebno, da se tudi ti lokali razbijejo le za šolo.« — Tako odloči. Šola rabi prostore, ki se uporabljajo v izvenšolske namene. Občina se protivi. Oblasti preiskujejo. Dokazi so tu. Odloči: »Krajni šolski odbor naj odloči!« Lice je obrnjeno. Tam občina, tu občinski zastopniki. Upravitelj je sam. S svojim predlogom na podlagi ministrske naredbe vztraja do skrajnosti, ker to zahtevajo interesi šole. Ker se pretrdovratno uveljavlja, mora priti do nesoglasja med njim — recte šolo — in ostalim krajnim šolskim odborom. Treba ga poučiti »o njegovi vlogi«, če pa pouku ni dostopen: »hajdi!« In stvar je dvojno rešena! Ministerialna odredba se potisne v koš, šola naj se giblje med povišji, mi pa ostanemo, kakor smo bili! Lepa bodočnost! Malo je krajnih šolskih odborov, ki bi bili šoli in učiteljsstvu naklonjeni, in redki so, ki bi upravitelja upoštevali kot veččaka. Če se ga bo ocenjevalo po licu, in po licu nameščalo poslovodje-tajnik, je splošna demoralizacija neizbežna.

Podgorski.

— **Tovariši(ice), ki so napravili usposobljenostni izpit v majskem terminu v mariborski oblasti, naj nemudoma vložijo prošnje za stalnost.** Do 10. junija bode namreč razpisanih več mest v stalno nameščenje. Za ta mesta potem že lahko prosijo, ako že

preje vložijo prošnjo za stalnost. V prošnji je le treba navesti datum prošnje za stalnost. Po zatrdilu na merodajnem mestu, se bodo take prošnje pri kompetenci upoštevale.

— **Častno slavlje.** Kolo jugoslovanskih sester v Kranju je pod vodstvom izredno delavne načelnice ge. svet. glavarjeve Znidaršičeve in s sodelovanjem osnovne šole priredilo povodom materinskega dne jako lepo uspešno mladinsko igro »V kraljestvu palčkova«, h kateri je povabilo avtorja, tovariša Josipa Ribičiča iz Rakeka. Po drugem dejanju je nežni mladinski igralski zbor poklonil navzočemu pisatelju krasen lovorjev venec in znak hvalečnosti, da je domel v mladinskem eposu tako nežno izrazil otroško materinsko ljubav. Tov. g. sreski referent je v poljudnem govoru rekapituliral tendenco igre, ki jo je spretno stavil v sklad z otroškimi čustvi v ljubavi do domovine, zlasti do one, zapuščene, tugujoče pod tujim jarmom. Ker je med govorom izrazil željo, da nam g. Ribičič napiše »še kaj«, sem zašlutil, da je g. govornik gotovo prezrl letošnjo izdajo Ribičičevih »Igric«, ki jih je založil »Učiteljski konvikt« s pisateljevo željo, da vsaka šola priredi vsaj po eno igrico v korist Učiteljskemu domu, ki bo nadomeščal materinsko ljubav našim sirotam, otrokom izven družinskega kroga, in materinsko zbiral v svojem zavetišču širom Slovenije razpršene tovarišice in tovariše. — In naš dan?

Jos. Lapajne.

— **Ali pustimo otroku iluzijo?** V neki številki »Ženskega sveta« leta 1927 sem čital nasvet neke sotrudnice, naj deci o raznih prilikah, n. pr. o Miklavžu ali Božičku pojasnimo takoj čisto resnico, da mu ne bo hudo potem, ko jo spozna dete samo. Zadeva je z vzgojnega stališča dokaj komplicirana, ne lahka. Pomisliti treba na končni uspeh ali neuspeh: človeka, vzgojenega v primernih iluzijah (z domišljijo, ki si jih slika sam) in človeka brez vsakršnih iluzij. Naš narod ima širom domovine vse polno takih spominov, ki slone samo na fantaziji: čudežni dogodki o Kresni in Sveti noči, ko govore živali, pokopavanje pusta, kako babo žagajo in slednjič vržejo v vodo na sredpostno sredo, o sv. Juriju, o ptičjih sodbah itd., poleg obilice čarovnij, rečenic in domislic v posamičnih slučajih. Človek sam si zida še mlad gradove v oblake. Ali naj mu jih prepovemo, da ne bo pozneje razoračan? Vsak otrok nima konja, pa vzame palico in jo zajaše: Hi-hi! Konjički tri! Ali naj hitimo in mu povemo, da jaše palico, ne konja? Beden človek, ki mu Rojenice niso bile naklonjene, ko je prvič odprl usteca, pa mu niti prej že niso izbrale bogatih roditeljev, tak človek se navadno oteplje z besedo večji del življenja ali celo do smrti; samo v domišljiji se mu smehlja sreča, ki jo opazuje vsak dan na svetu; le v sanjah se dvigne med svoje tovariše ali celo nad nje. Ali mu je možno to zavidati? In deseti brat in pepelka in sirota deklica v narodni poeziji? Niso li to človeške iluzije, poezija bednih, življenje, ki se dviga iz dna? — Slednjič roditelji in vzgojitelji tudi niso tako nespametni, da bi veleli otroku siloma dreti prve, še mlečne zobke, češ: potrebni niso, izpadejo pozneje sami ob sebi, a ne brez bolečin. Imel sem prijatelja, ki je rekel, da bi — ko bi bil zdravnik — svojim otrokom že v rani mladi dobi izrezal mandeljne v grlu, vranico in slepiča. Vse radi poznejših morebitnih bolezní. Pogledal sem ga in vprašal, da li je zdravnik vedež, ki vidi vnaprej take nevednosti. Mogoče, da od teh otrok niti eden ne zbolí na vranici, na vnetju podušnih bezgavkah, ne na slepiču. — Kaj šele različne veroizpovedi? Ali ne izzivajo človeku od preobujene prve zavesti do groba same iluzije o tem, kakšen bi moral človek biti, kaj ga čaka po smrti. Tu je delovanju domišljije naravnost zažrtana pot, ki vodi po plačilo ali kazen po smrti dobre in zle zemljane. — Naši praktični sosedje v Ameriki so si izbrali način vzgoje brez iluzije. Ta vzgoja naravnost zanika proizvode domišljije, iluzija jim je samo »prazna iluzija«. Kdo se ni

Zakaj ne olajšate učencem in sebi domoznanskega pouka z ročnimi zemljevidi kulturnih skupin založbe Učiteljskega doma v Mariboru?

LISTEK.

JOS. DOLGAN:

Učni načrt kmetske delovne šole.

Drugi razred.

Koledar: Za katero leto; za katero leto je bil lanski koledar; kaj pomenijo slike na naslovni strani; meseci; slike; koliko dni ima vsak mesec; glavni prazniki v vsakem mesecu; koliko tednov in dni ima vsak mesec; luna v vsakem tednu; dolgost dneva; kdaj solnce vzhaja in zahaja; koliko dni ima celo leto; kdaj se začnejo letni časi; koliko mesecev traja vsak letni čas; kdaj bo mrknilo solnce; kdaj luna; kaj delajo ljudje vsak mesec.

Pratika: Slike na naslovni strani; letnica; slike za vsak mesec; kdaj bodo nedelje in prazniki; vreme za posamezne dneve; kateri dan se je rodil.

Sv. Trije kralji: Kateri dan; kakšni so na jaslicah po obrazu in obleki; kamele; koliko grb imajo; noge; kralji imajo krone; kaj so prinesli malemu Jezusu; imena; zvezda repatica.

Davčni urad: Kam so nesli oče plačat davke; na kateri strani je tisti kraj; komu so izročili; opomin; po kateri cesti se gre; uradniki so plačani; nekaj od tistega denarja dajo občini; drugo je državni denar; kdo je še plačal davke; kdo v vasi plača največ; ali plačajo davke samo kmetje; kdo plača občinskega tajnika in slugo; odkod dobiva plačo učitelj; odkod duhovniki; odkod davčni uradniki.

Orožniki: Koga so peljali v klenjenega; zakaj; kam so ga peljali; kakšno krivico je storil tat; koliko orožnikov je v vasi; obлека; zvezde na rami; barva na ovratniku; stopnja; znamenja na rokavu; puška; naboj; krogla; smodnik; vžigalna kapica; kako se meri s puško; bajonet; kdaj rabi orožnik puško; orožje; zakaj so nam orožniki koristni; zakonik; za katere vasi so orožniki v vasi; plača.

Sodišče: Koga so oče tožili; zakaj; ali bi si smeli sami iskati pravico; kje je sodišče; sodnik; zakonik; kdo plača sodnika; obsodba.

Nesreča v družini: Bolezen; nesreča pri živini; kdo je žalosten; kdo je najbolj žalosten; srce boli; ali so tudi drugi ljudje žalostni; ljudje brez srca; veselje; škoda; željnost.

Izpraševanje vesti: Kdo je bil žalosten zaradi njega; žalitev ali škoda brez

potrebe; ali so čutili, da jih boli srce, če so napravili krivico; vest; vsak večer naj se vprašajo, če so komu kaj zalega storili.

Pošta: Kam so pisali; papir; kuverta in znamka; za koliko znamka; nabiralnik; kdo pobere; poštna upraviteljica; od kod do biva plačo; štampiljka; urad; telefon; brzojav; uradne knjige; pismonoša; kdo ga plača; ob kateri uri odnese pošto; ob kateri se vrne; ob kateri uri se pošta odpre; ob kateri se zapre; točnost; natančnost; poštenost.

Invalidi: Kaj se zvečer menijo; kako je bilo v vojni; proti komu so se vojskovali; kakšno orožje so imeli; kje so se skrivali; pozimi; napadi; ubiti; ranjeni; kam so bili ranjeni; invalidi v vasi; kaj imajo pokvarjeno; pokojnina; kdo jo plača; za koga so se borili; ali nam še vlada avstrijski cesar; Nemci; kdo nam vlada sedaj; Jugoslovenci; smrt za tujega cesarja; vojna za pravico.

Tema in strah: Zakaj je tema; kako so jih strašili; ali se bojijo teme; kaj je strah; ali tudi oni bratce in sestrice strašijo; kako; ljubeznivost do manjših otrok.

Toplota po vaseh: V kateri vasi je največ ali najmanj snega; kje je zjutraj, opoldne ali zvečer največ ali najmanj stopinj toplote; višina vasi; na kateri strani so hribi ali doline; vzrok večje ali manjše toplote.

Sresko poglavarstvo: Po kaj so šli oče na poglavarstvo; urad; uradniki; kdo je največji uradnik; kdo jih plača; uradne ure; uradne knjige; kje je poglavarstvo; kod so hodili ali se peljali; proti kateri strani neba je.

Ogljenica: Ogljarji; kako so pripravili drva; kako jih je zložil; kaj bi se zgodilo, če bi jih zažgal; na zraku; pokrije jih z zemljo; brez zraka; tli; ostane oglje; nekatere snovi so zgorele; voda v lesu; če oglje zgori na zraku, ostane pepel; v drvi je voda; oglje in pepel; pepel ne zgori; koliko drv so naložili; koliko so tehtala; koliko tehta oglje; kdo rabi oglje; po čem je; kakšno korist imamo mi od oglja; zakaj je težko ogrijavo delo; veselje v gozdu.

Moč vetra: Veterica se vrtil počasi ali hitro; dim; papir po zraku; drevje; slamnata streha; burja; vrtnice.

Večji dan: Kdaj je vzhajalo in zahajalo solnce 21. decembra; kako dolg dan je bil; kdaj sedaj vzhaja in zahaja solnce; kako dolg je dan; kako dolga je noč; dan se veča.

Otrokova starost: Rojstni dan; katerega dne se je rodil; koliko je danes star; dan, mesec in leto rojstva; koliko bo star čez eno, dve, tri leta; čez en, dva, tri dni; čez en, dva, tri mesece.

(Dalje prihodnjič.)

smejal Oscarja Wildeja proizvodom Deprofundis, Balada o ječi v Readingu i. dr., kjer se vste prizori, ko se pričkata pravi evropski strah starih gradov, neutešeni duh grešnih pradedov z naravno in brez predsodkov vzgojenimi sinovi in hčerami iz kraljestva trustov, dolarja in neopraskejev. Grozna persiflaža strašil in praktičnost ameriške vzgoje brez tradicije, brez iluzije, brez domišljije. V nekem drugem romanu privede avtor (ne Wilde) svojega junaka, evropskega »comme il faut« kavalirja z nevesto milijonarko »miss« izza velike luže v Rim na trg Sv. Petra. In pristna hčerka praktične vzgoje se obrne prvi trenutek do svojega zaročenca ter ga vpraša — koliko čevljev je trg dolg in koliko širok. Dokaz, da njenih misli ta hip ni malo ni motila tradicija o prostoru, o času, ki je brzel stoletja tod mimo; ni je vznemirjala nikaka iluzija, ki bi jo morda že kdaj imela o tem trgu. Vzdihala se ji ni niti za trenutek lastna fantazija ni kombinirala preteklost tu stoječih predmetov iz različnih dob, krajev in razpisov. Ne egipčanski obelisk, ne kolonade, vodometa, niti kolosalna bazilika sv. Petra ni vzbudila niti spomina na sliko, ki si jo je morda o teh predmetih že preje izoblikovala njena domišljija. Kaj šel Domišljijo po praktični Američani popolnoma prezirli. Domišljav človek ni za rabo, a v domišljiji se rode ideje ali. Domišljija je vendar mati poezije. Zato hodijo bogati ljudje iz svobodne dežele dolarskih uspehov občudovat produkte poezije v staro Evropo. Mater poezije so doma zavrgli v hlastnem teku za prenmogimi rekordi, seveda ne umetnostnimi. — In vendar je umetnost (poezija) duhu to, kar je telesu hrana in počitek. Ali naj jo nadomesti spretnostni in vztrajnostni rekord? Drevo brez cvetja, leto brez pomladi, življenje brez mladosti? Ali se ne nagiblje stara Evropa, kakor kaže sedanja mladina in javno delo, tudi že na to stran? — I. T.

— **Zoološki vrt v Ljubljani.** V Ljubljani se je ustanovilo društvo »Zoo«, ki ima namen pripraviti in vzdrževati živalski vrt po vzorcu nekaterih drugih modernih mest. Ta vrt se nameruje nastaniti pod Tivolijem v Ljubljani; v njem se bodo zbirale in gojile vse vrste domače favne. Tako se bodo lahko seznanjali z našim živalstvom in načinom njegovega življenja najširši sloji; obenem se bo nudila učeci se mladini prilika izobraževanja in vzgajanja ljubezni do prirode. Predno pa se bo realiziral ta društveni smoter, bo društvo prirejalo razstave in postavljalo na ogled nabrane živali. — Do sedaj ima društvo »Zoo« že precej pripravljenega materiala; tako n. pr. krasno zbirko vseh pri nas živečih kač, reptilij, amfibij in mnogo rib ter kakih 30 vrst ptic. Vse to se nahaja še sedaj pri raznih požrtvovalnih članih, ki ne štedijo denarja, časa in truda za izvedbo načrta. — Svoj dosedanj uspeh hoče pripravljajni odbor društva »Zoo« pokazati ljudstvu že na letošnji jesenski jubilejni razstavi »Kmetijske družbe«, ki bo v prostorih ljubljanskega velesejma. — Zagreb je že pred par leti ustanovil in otvoril živalski vrt, ki je bogat na domači kakor tudi na tuji favni in se še nadalje čvrsto razvija. — Da se tudi pri nas v Ljubljani izvede čim prej ta idealna zasnova, je treba, da zastavimo i mi učitelji v to svoje moči. Do sedaj je pripravljen nad 1200 požrtvovalnih članov, ki se v polni meri zavedajo, da je ustanovitev zoološkega vrta res potrebna. V tem vrtu bo črpala spoznavanje živali in način njihovega življenja mladina na univerzi, srednji, meščanski in osnovni šoli v Ljubljani in podeželska mladina, ki ob raznih prilikah prihaja v Ljubljano, kakor tudi vse drugo občinstvo. — Prepričan sem, da zna vsak tovariš visoko ceniti to idealno zasnovo, zato jo bo brezdvomno po svojih močeh tudi podpiral, se sam včlanil in nove člane nabiral, posebno še, ker znaša letna članarina le 12 Din, ki pa se lahko plačuje tudi po 1 Din mesečno. — Vsak član dobi brezplačno člansko izkaznico, v katero se zabeleži vplačana članarina. Tudi infu vsak član pravico, brezplačno posecati vse družbene naprave in prireditve ter vse druge pravice kot pri drugih društvi, n. pr. voliti in voljen biti v društveno vodstvo, staviti na občnih zborih predloge, interpelacije, o istih glasovati itd. — Članarino z nabiralno polo vred je poslali društvu blagajniku: vet. Hugon Turk, Ljubljana, Aleksandrova c. 5. — Poleg denarnih prispevkov sprejema društvo »Zoo« oziroma kupuje v to svrhu potrebne zdrave in dobro ohranjene živali. Zato naj bi tovariši, ki imajo take živali, blagovolili razmišljati, če bi te lahko na en ali drugi način odstopili društvu »Zoo«. Ako bi kateri tovariš v tem pogledu želel še kaka pojasnila, sem mu z veseljem na razpolago. — Anton Fakin.

— **Uspešen pouk o domoznanstvu** je mogel le z uporabo ročnih zemljevidov posameznih kulturnih skupin. Take zemljevide ima v zalogi »Učit. dom« v Mariboru. Zakaj z njimi ne olajšate učenec umevanja in sebi dela?

— K zadnjim nameščenjem v mariborski oblasti nam poroča tov. Josip Mislej, da je on služboval tri in pol leta v Tinju na Pohorju, 8 km od železnice in 670 m višine. Na Stari cesti ob Prekmurju (in ne v Prekmurju, kakor je pomota v tisku) v ljutomerskem okraju je bila razpisana služba upravitelja in ene učiteljice. Tovariš Mislej je vložil prošnjo po razpisu na poziv v »Učit. Tov.«, da naj tudi kontraktualci vložijo prošnje in ker se je poverjeništvu UJU zavzemalo, da naj bi se tudi te prošnje upoštevale, če dobi kdo medtem državljanstvo. — K temu pripominjamo, da ne gre v tem slučaju za osebo tov. Misleja, temveč le za to, da se v obeh oblastih enotno postopa.

Po sklepu lista.

— **Zadružniki »Učiteljske tiskarne«** prosiva, naj odgovore na najino pismo z dne 14. t. m. brez ozira na to, ali dobe od katerekoli strani kakšne informacije ali ne. Gre za našo zadruho in za nič drugega. — Eng. Gangl, A. Likozar.

— **Disciplinska istraga protiv urednika »Učiteljskog Tovariša« i poverenika UJU — Ljubljana.** Pod tem naslovom prinaša »Narodna Prosveta« z dne 17. maja prevod članka »Naši grehi« iz »Učit. Tovariša« št. 43. z dne 9. maja.

— **Pri gospodu ministru prosvete.** Na podlagi sklepa Izvršnog odbora UJU se je podal predsednik UJU g. Petrović v prosvetno ministristvo in stavil g. ministru tri važna vprašanja. Prvo glede razpisov, drugo radi šolskega zakona, a tretje vprašanje se je dotikalo disciplinske preiskave tov. Skulja in Dimnika. »Narodna Prosveta« končuje svoje poročilo sledeče: »Gospod minister je bil iznenaden, ko je zvedel da neko disciplinsko preiskavo in je obljubil, da bo proučil slučaj in ukrenil, kar bo potreba.

— **»Narodna Prosveta«** z dne 17. maja prinaša notico glede preiskave tov. Skulja in Dimnika in povdarja predvsem nevalifikiranost, da je bila stvar objavljena prej v političnem listu nego sta za stvar izvedela prizadeta, nadalje, da se odgovarja samo po tiskovnem zakonu in ne disciplinskim potom ter omenja, da bo Izvršni odbor UJU že podvzel svoje korake v zaščito slovenskih tovarišev.

Naša omladina.

UTISKI S PUTA KROZ SLOVENAČKU.

Sunce se je več klonilo zapadu kad smo ušli u Slovenačku. S jedne i s druge strane Save dižu se pošumjena brda kao verni čuvari ove reke koja, bistra i vesela, žuri se da odnese bratski pozdrav iz Slovenačke u Srbiju. Ali kruna te lepote je veliki broj crkava, na najvišim mestima, čije krstove prvo osvetle sunčani zruci, a poslednji pokazuju zalazak njegov.

Zadivljeni tako stalno smo stajali na prozorima vagona, dok nam krilo blage noći nije ovu lepotu ispred očiju otrglo.

Oko 9% sati u večje bili smo u Ljubljani. Gospodin zastupnik župana, gg. direktori obehu učit. škola, sa nastavnicima i djacima dočekali su nas na stanici i burno pozdravili, posle održanog govora djaka Bučara. Noćili smo u student. kolegijumu, a sutra dan razgledali varoš.

Ljubaznost sa kojom su nas dočekali i sa kojom su nam pokazivali sve znamenitosti, pokazala nam je da naša braća Slovenci imaju puno bratske ljubavi prema nama i da su učesnici u našoj sreći i nesreći.

Naročito nam je bilo milo kad smo čuli od njih da stalno misle na onaj deo našega naroda koji pati pod Italijom, i kad su nam kazali da je to priverena Italija, jer nemće proći mnogo vremena a brat će bratu i radost i tugu moći da iskaže.

U ponedjeljak 16. aprila pošli smo za Bled. Do Dobrave išli smo vozom, a odatle kroz klisuru Vintgar pešice. Veličanstven je prizor u ovoj klisuri; ova reka i ako ne toliko velika, juri velikom brzinom, skačući preko stena i razbijajući svoje talase u milijun sitnih kapljica, koje vetar raznosi, a šum od vodopada u ušima stvara divnu simfoniju.

I ako je bilo kiše išli smo veselo, a duša nam je još razdragana bila, kad nam se pred očima ukaza divna slika Bleda sa okolindom.

Popodne, oko dva sata, krenuli smo sa Bleda za Ljubljano, a odakle preko Beograda za Aleksinac.

Pripodne lepote Slovenačke nisu iznešene onako kakve su one odblesak razdraganih duša, izliv toplih osećanja koja su nam stalno grudni na ovom putu ispunjavala.

Za ovaj lep provod na milom putu kroz Slovenačku, imamo da zahvalimo zastupniku župana ljubljanskog, upraviteljima učit. škola gg. Orelu i Dokleru, gg. nastavnicima, ravnatelju Akademskog kolegijuma g. Jeranu, kolegama i kolegicama, a naročito kolegiju Bučaru, koji nas je, po kiši, čak do Bleda pratio, ne žaleći ni truda ni vremena, samo da što lepše uspomene iz Slovenačke posrešemo.

Ovaj sjajan i srdačan doček bratski, kao i prirodne lepote divne Slovenačke, neće se nikada iz naše svesti izbrisati.

Djaci II. a god. Učiteljske škole u Aleksincu (Srbija).

Miroslava Leitgeb, Ljubljana, Jurčičev trg 3
Izdelovanje ročnih in strojnih vezenin. Predtiskarija
— Zaloga DMC in vseh potrebščin za vezenje. —

— Samo predsodek je, če kdo misli, da iz rži ni kave. V tisočeri rodlinah uživajo ŽIKO brez primesi zrnate kave v popolno zadovoljnost. ŽIKO dobite v vsaki trgovini v redečih zavitkih.

Slovenska šolska matica.

Na seji dne 29. aprila t. l. se je konstituiral novoizvoljeni odbor Slov. Šolske Matice. Predsednik je g. dr. Poljanec, prosvetni inspektor v pok.; podpredsednik g. F. Gabršček, oblastni šolski nadzornik v pok.; tajnik g. A. Osterc, učitelj; blagajnik g. P. Plesničar, učitelj; knjižničar g. A. Žavašnikova, učiteljica; odborniki: gg. dr. K. Ozvald, univ. profesor; dr. F. Zgeč, profesor; M. Senkovič, oblastni šolski nadzornik v pok.; namestniki: g. Ivan Tomažič, sreski šolski nadzornik; g. dr. Simon Dolar, profesor; Eliza Kučkovčeva, učiteljica; preglednika: V. Mazi in Fr. Flerč. Urednik »Zbornika« je g. G. Silih, profesor.

Novi odbor si je nadel nalogo, da po svojih močeh nadaljuje dobro tradicijo, ki jo ima Slov. Šolska Matica v slovenskem učiteljstvu. Odbor bo skrbno proučil vsa dela, ki se mu ponudijo v tisk; izdajal bo le resnično dobro, t. j. taka, ki kažejo učitelju pot k poglobljenemu delu. V prvi vrsti prihajajo v poštev praktična dela, nastala iz prakse; teoretično-znanstvena dela, ki so seveda tudi potrebna, bodo čim najbolj poljudna in bodo tudi kazala pot v prakso; vmes bodo tudi leposlovna vzgojna dela. Vse to bo deloma izvirno, deloma v prevodih. Posebno mnogo je Slov. Šolski Matici ležeče na tem, da dobiva donose iz vrst učiteljstva samega. — Slov. Šolska Matica se hoče z vso vno močjo postaviti v službo naši šoli. Zato pa upa, da se ji včlanijo vsaki slovenski učitelj (lani n. pr. je bila včlanjena komaj polovica učiteljstva). Ne samo, da bo imel sam neposredno korist od članstva, bo z njim tudi gmotno in moralno podprl to ustanovo; pisatelje bo lahko nekoliko bolje nagradila in omogočila bi se ji izdaja čim najboljših knjig v moderni opremi (po možnosti s slikami).

Na seji poroča blagajnik, da ima zaloga knjig Slov. Šolske Matice približno vrednost 215.000 Din. Da se to zalogo odpravi ali vsaj znatno zmanjša, se sklene, da se celotna zbirka prodaja za malenkostno ceno 200 Din. Priporočljiv je ta nakup zlasti za mlajše učitelstvo, ki prejšnjih izdanj nima; tako bo imelo lep pregled o celotnem delu Slov. Šolske Matice.

Glede sej se je sklenilo, da se vrše menjaje v Ljubljani in Mariboru. — Seznamov Matičnih članov iz gmotnih oziror ne bo mogoče izdajati (vsaj za sedaj); pač pa bo izdajala Matica imenik poverjenikov z dotičnim številom članov.

VSEM UČITELJSKIM DRUŠTVOM.

UJU poverjeništvu Ljubljana je izreklo željo, da naj bodo poverjeniki Slov. Šolske Matice imenovani v sporazumu s posameznimi učiteljskimi društvi. Zato prosimo vsa učiteljska društva, da čim prej izbero in predložijo Slov. Šolski Matici svoje poverjenike; za vsako društvo po enega, pri večjih društvih po potrebi dva. Poverjeniki naj bodo izbrani edino pod vidikom, da so delavni in vestni. Za lansko leto namreč nekateri poverjeniki še niso poslali niti članarine niti seznama članov.

Natančne naslove poverjenikov pošljite tajništvu Slov. Šolske Matice v Maribor, Zrinjskega trg 1.

Prispevajte kot podporniki »Pevskemu zboru UJU učiteljstva«!

Ed. Škopek, Ljubljana, Mestni trg 8
priporoča birmanske ure, verižice po najnižjih cenah.

Nogavice, rokavice, damsko in moško perilo, kravate, čepice, bluže, damske obleke, torbice i. t. d. kupite najceneje pri ŠTERK, nasled.

MILOŠ KARNIČNIK
LJUBLJANA, Stari trg št. 18.

Volnena obleka.

Vse, kar je iz volne, se da očistiti z »Radionom«. Edino ne pozabite, da je volna zelo občutljiva in da je treba z njo previdno postopati.

Volna ne prenese vroče vode, ker ji vročina strdi vlaknenca.

Torej: »RADION« zastopi v mrzli vodi kot zmeraj in v tej raztopini malo premečkaj in preneti volnene stvari. »RADION« bo odpravil čisto sam vsako nesnago.

Volnene stvari se ne smejo pri sušenju obesiti, ampak razprostrti po čistem platnu.

S tako metodo boste očistili vse, kar je iz volne, torej svoj jumper, svojo pleteno kapo in vse slično. Barvane stvari bodo ponovno pokazale svoje dražesti, kot da so nove.

IZJAVA.

Tovariš Julij Kontler nam pošilja k izjavi tov. Josipa Birse, Izidorja Horvata in J. Goriška, ki je bila natisnjena v zadnji številki lista, pojasnilo, v katerem pravi poleg drugega: »Ni res, da je razdor v d. lendavskem učiteljskem društvu povzročilo hujšaško pisanje (madžarsko-nacionalističnega lista »Népujsák«, res pa je, da so razdor povzročili nekateri člani društva, ki so neutemeljeno sumničili svoje stanovske tovariše madžaronstva. Ni res, da bi »Népujsák« prinašal skoro redno nepovoljne, neresnične in zasmehljive kritike o delovanju in sklepih d. lendavskega društva, res pa je, da je bil narodnim in državnim interesom škodljive napake poedincev. Ni res, da bi bila težnja podpisancev »Izjave«, naj se stanovske zadeve rešujejo v društvu samem, kajti vsi trije gospodje so bili proti resoluciji, katere je hotela rešiti naš srez od anonimnih dopisov v stanovskem glasilu.« — K temu pripominjamo, da nimamo namena poročati v nobenem slučaju neresnice. Sicer so pa pod izjavo vsi trije sestavitelji podpisani in prepričamo jim besedo. Da bodo pa tovariši informirani o tiskovnih predpisih z ozirom na popravke, prinašamo danes na drugem mestu nekatero važnejše predpise o popravkih iz tiskovnega zakona. V prihodnje pa bomo priobčili še druga določila zakona o tisku, ki jih morajo poznati tovariši, kateri dopisujejo v liste.

KNJIŽNICA PEDAGOSKE CENTRALE V MARIBORU.

(Konec.)

87. Lehmann R.: Die pädagogische Bewegung der Gegenwart; l. 1922., str. 140.

88. Азеничедтер Др. Ј.: Систем воспитания Марије Монтесори; l. 1925., str. 30.

F. Didaktika.

113. Scheibner O.: Zwanzig Jahre Arbeitschule; l. 1927., str. 472.

114. Pöschl J. F.: Das dritte Schuljahr; l. 1924., str. 352.

115. Kuhlmann F.: Schreiben in neuem Geiste; l. 1925., str. 180.

116. Seidemann W.: Der Deutschunterricht als innere Sprachbildung; l. 1927., str. 230.

117. Kühnel Joh.: Technische Bildung; l. 1927., str. 288.

118. Geilenkeuser W.: Die Physik in der Arbeitsschule; l. 1924., str. 85.

119. Steiger W.: S' blaue Nest; l. 1925., str. 164.

120. Novak A.: Gnetenje in oblikovanje iz ilovice in peska; izrezovanje iz papirja in nalepljanje; l. 1927., str. 74.

121. Schnetzler E.: Werkbuch fürs Haus (und Schule); l. 1890., str. 316.

122. Barth Paul: Elemente der Erziehungs- und Unterrichtslehre; l. 1923., str. 724.

123. Seyfert Dr. R.: Die Unterrichtslektion als Kunstform; l. 1920., str. 288.

R. Razno.

14. Žmavc dr. Ivan: Die energetischen Grundlagen der Soziotechnik; l. 1926., str. 138.

Revije.

»Popotnik«, 1893, 1894, 1900, 1901, 1902, 1906, 1909, 1911, 1926/7.

»Slovenski Učitelj«, 1925, 1926.

»Socialna misel«, 1925.

»Napredak«, 1926/7.

»Uzgjatelj«, 1925, 1926.

»Учитель«, 1926/7.

»Радна школа«, 1926/7.

»Учительска искра«, 1926/7.

»Neue Bahnen«, 1926.

»Die Quelle«, 1926.

»Das werdende Zeitalter«, 1926.

»Das Bild«, 1926.

»Elternhaus und Schule«, 1926/7.